

Verslag rondetafelsessies en eindconclusie onderzoek

SWV Passend Onderwijs PO 2203
Hoogeveen - Meppel - Steenwijk

Joske van der Sluis, onderzoeker Cedin

Ragnild Zonneveld, senior onderwijsadviseur Cedin

14-10-2021

Cedin

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Deel 1 – Verslag rondetafelsessies.....	4
Resultaten enquêtes	5
Ronde 1: wat gebeurt er al?	5
Ronde 2: hoe zou je verder willen?	8
Conclusie rondetafelsessies	11
Deel 2 - Eindconclusie.....	13
Respons	13
Samenwerkingsverband	13
Per afdeling.....	13
Per bestuur	13
Beleid en borging.....	13
Professionalisering en kennis van zaken	14
Deel 3 - Implicaties en vervolgstappen	15
Bijlage 1 – Factsheet.....	16

Inleiding

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het SWV PO 22.03 en gericht op passend onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen binnen de verschillende schoolbesturen. Dit onderzoek volgt op eerder onderzoek van Cedin in het voorjaar van 2020 naar de mate van uniformiteit en van beleid en de kwaliteit van uitvoering gericht op passend onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen. De eerste stap in het huidige onderzoek was om door middel van de Scan HB (<https://scanhb.nl/>) op basis van een hoge respons een betrouwbaarder inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken over de breedte van het **gehele samenwerkingsverband**, de verschillende **afdelingen** (Meppel, Hoogeveen, Steenwijk) en de verschillende **besturen** (PricoH, Bijeen, Tref onderwijs, Catent, Primenius, VPCO Alteveer/Kerkenveld, Ver. PCBO Hollandscheveld, Kindpunt, Promes, Talent Westerveld, Wolderwijs, Athena, Vereniging CNS, Accrete, Op Kop, Florion, Stichting Samenlevingsscholen). De resultaten van Scan HB zijn beschreven en tussentijds gepresenteerd aan het bestuur van het samenwerkingsverband. Individuele resultaten per school zijn in dit verslag niet opgenomen.

Naar aanleiding van het kwantitatieve onderzoek met de Scan HB is er besloten om deze resultaten te verrijken met kwalitatieve data door middel van rondetafelsessies met zowel directeuren, IB'ers als leerkrachten uit het gehele samenwerkingsverband. Er zijn drie rondetafelsessies gehouden, waarbij er een verdeling was per afdeling (Hoogeveen, Steenwijk, Meppel). Het doel was ten eerste om de resultaten van de Scan HB te toetsen met het werkveld (**Ronde 1**) en ten tweede om input te genereren voor de nodige vervolgstappen (**Ronde 2**).

Het eerste deel is een verslag van deze rondetafelsessies, wat zal bestaan uit de **enquêtes** met open vragen die zijn ingevuld door de deelnemers. De observaties van de gespreksleiders zijn in lijn met de enquêtes en om die reden niet verder uitgewerkt. Het tweede deel bestaat uit de eindconclusie van de Scan HB en de rondetafelsessies en in deel 3 beschrijven we de implicaties en vervolgstappen.

Deel 1 – Verslag rondetafelsessies

Hieronder volgt eerst een kort overzicht van de werkwijze en de opzet van de twee rondes, waarna de resultaten van de enquêtes en de observaties zullen worden gepresenteerd.

Ronde 1: wat gebeurt er al?

Het doel van de eerste ronde was om de uitslagen van de Scan HB te toetsen met de deelnemers. Deze resultaten waren door middel van een korte factsheet weergegeven voor de deelnemers (zie Bijlage 1). De volgende vragen stonden in de eerste ronde centraal:

- *Wat valt je op aan de resultaten? In hoeverre herken je deze uitkomsten op jouw school? Geef concrete voorbeelden.*
 - *Als het gaat om de algemene stand van zaken?*
 - *Als het gaat om beleid en borging?*
 - *Als het gaat om professionalisering en kennis?*
- *Wat is er bij jullie op school goed geregeld op het gebied van hoogbegaafdheid en hoe ziet dat er in de praktijk concreet uit?*

Alle aanwezige deelnemers ontvingen een antwoordenboekje met een uitwerkpagina voor de vragen die hierboven staan genoemd en een kopie van de factsheet. Deelnemers werd gevraagd om naar aanleiding van de factsheet eerst alle (open) antwoorden zelf te noteren in hun antwoordenboekje (**enquêtes**). Vervolgens werden daarna per vraag de ervaringen uitgewisseld, waarbij de gespreksleider meeschreef en verdiepende ofwel verhelderende vragen kon stellen. Aan het eind schreef de gespreksleider één of twee concluderende zinnen op en wat er meegenomen moet worden uit het gesprek (**observaties**).

Ronde 2: hoe zou je verder willen?

Het doel van de tweede ronde was om input te genereren voor de nodige vervolgstappen. De volgende vragen stonden in de tweede ronde centraal:

- *Wat zouden volgens jou belangrijke (vervolg)stappen zijn?*
 - *Op jouw school: wat heeft jouw school nodig, waar hebben jullie behoefte aan*
 - *Op het gebied van professionalisering en kennis*
 - *Op het gebied van beleid en borging*
- *Wat voor rol zou samenwerken of verbinding met andere scholen volgens jou kunnen spelen in het thema hoogbegaafdheid? Aan welke vorm zou je hierbij denken/hoe ziet dit eruit?*
- *Wat zouden we volgens jullie als aanbevelingen moeten doen aan het SWV?*

Deelnemers werd weer gevraagd om eerst alle (open) antwoorden zelf te noteren in hun antwoordenboekje (**enquêtes**). Vervolgens werden daarna per vraag de ervaringen uitgewisseld, waarbij de gespreksleider meeschreef en verdiepende ofwel verhelderende vragen kon stellen. Aan het eind schreef de gespreksleider gezamenlijke samenvatting met een prioritering van de te nemen stappen (**observaties**).

Resultaten enquêtes

In totaal zijn er 70 deelnemers geweest bij de rondetafelsessies, waarvan 21 directeuren, 25 IB'ers, 6 HB specialisten en 18 leerkrachten. Per afdeling was de verdeling als volgt: 20 personen uit Hoogeveen, 28 uit Meppel en 22 uit Steenwijk. Sommige deelnemers waren onbekend met de Scan HB en er waren ook deelnemers van wie de school de Scan HB niet heeft ingevuld. Om de kwantitatieve data te analyseren, is er per vraag gebruik gemaakt van een coderingsschema. Deelnemers schreven resultaten in hun boekje en deze antwoorden werden vervolgens per vraag geplaatst in de bijbehorende categorie. De coderingsschema's en de bijbehorende resultaten staan in de volgende sectie toegelicht.

Ronde 1: wat gebeurt er al?

Ronde 1A. Wat valt je op aan de resultaten?

De eerste algemene stap was om te kijken met welke van de drie onderzoeksvragen op de factsheet het aangemerkte onderdeel te maken heeft. Hierbij onderscheidden wij in lijn met die drie onderzoeksvragen de volgende drie hoofdcategorieën:

1. Algemene stand van zaken
2. Beleid en borging
3. Professionalisering en kennis

Resultaten van alle ingevulde antwoordenboekjes van de aanwezigen bij de rondetafelsessies laten hierbij zien dat over het gehele samenwerkingsverband het meest genoemde onderdeel dat opvalt Beleid en borging is (82 keer genoemd). Professionalisering en kennis is 77 keer benoemd en de Algemene stand van zaken kwam 18 keer naar voren.

Vervolgens was de volgende stap om specifiek te kijken bij welke van de elementen het opgemerkte onderdeel het beste past. Hierbij onderscheidden wij op basis van de Scan HB de volgende 14 componenten:

1. Bestuurder: Beleid en draagvlak, Professionaliteit
2. Directeur: Beleid en draagvlak, Professionalisering, Communicatie, Borging
3. IB: Kennis van zaken, Signalering, Onderwijsaanbod, Zorg
4. Leerkracht MB: Kennis van zaken, Onderwijs aanbod, Leerlingen met zorgvraag, Contact ouders

In de tabel op de volgende pagina is af te lezen hoe vaak een bepaald onderdeel is genoemd door alle deelnemers van de rondetafelsessies over het gehele samenwerkingsverband. Het onderdeel dat het meest benoemd werd is Leerkracht - Kennis van zaken (42 keer), en Directeur - Borging (38 keer). Hierop volgen Directeur - Beleid en draagvlak (25 keer) en IB - Kennis van zaken (22 keer). Ook zien we dat enkele componenten geen één keer benoemd zijn.

Codering	Aantal
Bestuurder - Beleid/draagvlak	13
Bestuurder - Professionaliteit	1
Directeur - Beleid/draagvlak	25
Directeur - Professionalisering	0
Directeur - Communicatie	2
Directeur - Borging	38
IB - Kennis van zaken	22
IB - Signalering	3
IB - Onderwijsaanbod	0
IB - Zorg	0
Leerkracht - Kennis van zaken	42
Leerkracht - Onderwijsaanbod	10
Leerkracht - Leerlingen met zorgvraag	0
Leerkracht - Contact ouders	0

Ronde 1B. Mate van herkenning?

De tweede stap was om te exploreren in hoeverre de deelnemers het gepresenteerde beeld van de factsheet herkennen in hun eigen situatie/school. Deelnemers werd gevraagd om dat tekstueel te beschrijven en toe te lichten. Hierbij onderscheidden wij ondergenoemde mogelijkheden:

1. Ja
2. Nee
3. Deels
4. Niet expliciet benoemd door deelnemer

Om te kijken hoe accuraat deze mate van herkenning was, is het antwoord vergeleken met de Scan HB resultaten. Hierbij is het goed mogelijk dat een individuele school/persoon, als het bijvoorbeeld een voorloper of achterloper betreft, zich niet kan herkennen in de algemene scores over het gehele samenwerkingsverband (zoals in de factsheet weergegeven). Om deze reden zijn niet de algemene scores van het samenwerkingsverband, maar juist de individuele scores op de Scan HB per school bij dit onderdeel gebruikt om een correct beeld te krijgen of de mate van herkenning daadwerkelijk in lijn is met de Scan HB. Specifiek gezegd, hebben we de mate van herkenning (ja, nee, deels, niet benoemd) in combinatie met de geschreven toelichting van de deelnemers van de rondetafelsessies vergeleken met de score voor Scan HB van die school op dat specifieke onderdeel. Bij de resultaten was het dus mogelijk dat de resultaten voor het antwoord tijdens de ronde tafelsessie en het resultaat van de Scan HB in lijn met elkaar lagen, wat zou duiden op een herkenning van de Scan HB (geen discrepantie). Aan de andere kant was het ook mogelijk dat er een discrepantie gevonden wordt tussen beide onderdelen, wat zou kunnen duiden op een ander beeld van de persoon bij de ronde tafelsessie in vergelijking met de Scan HB. Wij onderscheidden daarom de volgende mogelijkheden:

- Duidelijke negatieve discrepantie
(de persoon bij de ronde tafelsessie is duidelijk negatiever dan de score op de Scan HB)
- Duidelijke positieve discrepantie
(de persoon bij de ronde tafelsessie is duidelijk positiever dan de score op de Scan HB)
- Kleine discrepantie
- Geen discrepantie
- Geen Scan HB gegevens en geen vergelijking mogelijk

Het aantal keer dat een bepaalde mogelijkheid gevonden is, staat in de tabel hieronder weergegeven. Voor het grootste aantal van de keren geldt dat er geen discrepantie gevonden is (89 keer), oftewel dat het antwoord van de persoon aan de ronde tafel geen discrepantie vertoont met de Scan HB resultaten van hun school. Voor 23 momenten is er een duidelijke positieve discrepantie waarbij de persoon die aanwezig was bij de ronde tafelsessie aangeeft dat het beeld op zijn/haar school duidelijk positiever is dan de score van de Scan HB op de betreffende school doet vermoeden. Voor een negatieve discrepantie zien we dit in zijn totaliteit 6 keer.

Codering	Aantal
Duidelijke negatieve discrepantie	6
Duidelijke positieve discrepantie	23
Kleine discrepantie	3
Geen discrepantie	89
Geen Scan HB gegevens	48

Ronde 1C. Wat is goed geregeld op jullie school?

Dit was evenals de vorige vragen een open vraag waarbij deelnemers de kans kregen om concrete voorbeelden uit de praktijk die goed werken te delen. Hieronder zullen we de voorbeelden die op dit onderdeel naar voren kwamen kort beschrijven. Op het gebied van kennis en expertise benoemen deelnemers dat een (MB)HB coördinator, kennis en expertise in de school en een levelwerkcoördinator helpend zijn. Op het gebied van signalering geeft men ook aan dat dat goed werkt (specifiek genoemd SiDi PO). Voor beleid en borging is men tevreden over het HB protocol, het protocol omtrent verrijken en compacten, de zorgstructuur, het bovenschoolse curriculum en de beleidsstukken die er binnen de school en binnen de stichting zijn. Extra middelen/ondersteuning die hierbij genoemd werden zijn, kwadraat/plusklas/verrijkingsklassen, extra materialen, levelwerk, unit onderwijs/gemengde groepen, het formatief vastleggen van de begeleiding binnen de school, en ondersteuning in het in kaart brengen van de behoeften en aanpak van de leerlingen.

Ronde 2: hoe zou je verder willen?

Ronde 2A. Wat zouden belangrijke vervolgstappen zijn.

- *Op jouw school*
- *Professionalisering en kennis*
- *Beleid en borging*

Het doel van de tweede ronde was om te verkennen wat mogelijke vervolgstappen zouden kunnen zijn. In het antwoordenboekje van de deelnemers werden de vervolgstappen onderverdeeld in de categorieën zoals hierboven beschreven. Deelnemers konden een open antwoord formuleren over wat voor hun school en hun eigen situatie belangrijke vervolgstappen zouden kunnen zijn. Om de antwoorden te kunnen coderen, hebben we de categorieën van Beleid en draagvlak, Borging, Professionalisering en kennis, Onderwijsaanbod en Zorg geïdentificeerd. Elk van deze categorieën heeft zijn eigen subcategorieën waar de antwoorden van de deelnemers in konden passen.

In de tabellen hieronder ziet men hoe vaak een bepaald antwoord is gegeven per afdeling. Hierbij zien we over het gehele samenwerkingsverband dat een aantal elementen vaker genoemd worden; het (her)schrijven van het beleid bovenschools en op school, een HB protocol, geld en tijd voor de ondersteuning van de leerkrachten, scholing van leerkrachten, het opleiden van een specialist/verdieping van een specialist en een training in het signaleren. Per afdeling zijn er vervolgens enkele verschillen te onderscheiden, waarbij er bijvoorbeeld in de afdeling Meppel de categorie Borging – geld en tijd voor ondersteuning leerkrachten het vaakst genoemd is, terwijl dit in Hoogeveen en Steenwijk Professionalisering en kennis – scholing leerkrachten is. Bij Hoogeveen zien we over het algemeen dat de behoefte het meest lijkt te liggen bij professionalisering en kennis.

Beleid en draagvlak	Hoogeveen
(Her)schrijven en lijn beleid bovenschools/op school	4
Kwaliteitskaarten	1
	Meppel
(Her)schrijven beleid bovenschools/op school	11
HB protocol	4
Kwaliteitskaarten	4
Visie en missie vastleggen	3
	Steenwijk
(Her)schrijven en lijn beleid bovenschools/op school	8
HB protocol	7
Kwaliteitskaarten	2

Borging	Hoogeveen
Facilitering formatief	5
Agendering (MT, team)	3
Transfer plusklas	1
Koppeling beleid- werkvloer	1
	Meppel
Geld, tijd voor ondersteuning lkr. door spec./AB/expert en begeleiding leerlingen	16
Koppeling beleid- werkvloer	9
Agendering (MT, team)	3
Transfer plusklas	3
Doorgaande leerlijn	2
Scan HB	1
Monitoring intern en extern	1
	Steenwijk
Agendering (MT, team)	4
Transfer plusklas	4
Koppeling beleid- werkvloer	4
Geld, tijd voor ondersteuning lkr. door specialist	2

Professionalisering en kennis	Hoogeveen
Scholing leerkrachten	15
Opleiden specialist	5
Scholing structureel	4
Scholing ontw. voorsprong	3
Scholing kindgesprekken	2
Verdieping voor specialist	2
Training signaleren	2
Scholing lkr-ondersteuners/OA	1
	Meppel
Scholing leerkrachten	12
Training signaleren	7
Opleiden specialist	7
Verdieping voor spec./plusklaskr.	6
Scholing structureel	3
Scholing ontw. voorsprong	2
Aandacht op PABO	1
	Steenwijk
Scholing leerkrachten	13
Scholing ontw. voorsprong	4
Training signaleren	3
Opleiden specialist	3
Verdieping voor specialist	2
Scholing structureel	1

Onderwijsaanbod	Hoogeveen
Curriculum en doorgaande lijn	3
Plusgroep	3
Materialen	2
Implementatie SiDi	2
Implementatie levelwerk	1
	Meppel
Materialen	4
Levelwerk implementatie	2
Kleinere klassen	1
Implementatie SiDi	1
	Steenwijk
Materialen	2
Curriculum en doorgaande lijn	1
Zorg	Hoogeveen
Ondersteuning van lkr	1
Ondersteuning van expert	1
	Meppel
Ondersteuning van AB/HB spec/kwadraat	3
Ondersteuning van expert	1
Zorglijn in kaart	1
Bekostiging vanuit zorg	1
	Steenwijk
Ondersteuning van expert	2

Ronde 2B. Welke rol zou samenwerken of verbinding met andere scholen kunnen spelen?

Dit was evenals de vorige vragen een open vraag waarbij deelnemers de kans kregen de mogelijke rol van samenwerken te beschrijven. Hieronder worden de voorbeelden die op dit onderdeel naar voren kwamen kort beschreven. Ten eerste zien we dat het delen van kennis en scholing als mogelijkheid wordt gezien. Deelnemers noemen stichting/regio-breed samenkomen voor het delen van kennis, ervaringen, hulpvragen en inspiratie. Hierbij niet alleen een programma vol met workshops maar ook ruimte voor het gesprek of bijvoorbeeld intervisie/collegiale consultatie. Het faciliteren van netwerken voor leerkrachten wordt veelal genoemd, maar ook een kruisbestuiving tussen specialisten onderling. Kennisoverdracht zou kunnen plaatsvinden binnen het samenwerkingsverband en onderling, hierbij is het belangrijk dat de kennis en expertise ook zichtbaar is voor elkaar. Voorbeelden hierbij zijn een kennisplatform, een expertiseteam of een databank. Expertise kan over de scholen heen meer ingezet worden. Ook zou de samenwerking tussen de plusklassen en b.v. Kwadraat kunnen ingezet worden op de scholen, dat er meer lijntjes zijn tussen deze klassen. Tenslotte zou men ook samen kunnen werken voor scholing, opleiding, studiedagen en lezingen.

Ronde 2C. Aanbevelingen aan het SWV vanuit de werkvloerSWV Passend Onderwijs PO 2203
Hoogeveen - Meppel - Steenwijk

Tenslotte is de deelnemers specifiek gevraagd welke aanbevelingen ze zouden willen doen aan het SWV. Ook hierbij is een categorisering gemaakt van de antwoorden die de deelnemers gaven in de enquêtes en in de tabellen hieronder wordt per afdeling inzichtelijk hoe vaak een bepaalde aanbeveling genoemd wordt. We zien bij alle drie de afdelingen een grote wens voor het faciliteren (in tijd, formatie, geld, materialen, inhoud) van ondersteuning op de werkvloer en van netwerken voor de verschillende functiegroepen, zowel binnen de functiegroepen als overstijgend, en zowel binnen besturen als regionaal – SWV breed.

Aanbevelingen	Hoogeveen
Facilitering AB/HB spec./kwadraatafdeling voor coaching en tips	5
Faciliteren materialen	3
Samen scholen	3
Netwerken faciliteren in regio	3
Bovenschoolse jaarlijkse studiedag	2
Facilitering plusgroep	2
Geld naar de werkvloer	2
Beleid ondersteunen	1
1 x per 2 jaar monitoren	1
Stichtings-overstijgend denken	1

Aanbevelingen	Meppel
Facilitering AB/HB spec./kwadraatafdeling voor coaching en tips	9
Faciliteren in tijd, formatie, geld	7
Kennisplatform/expertiseteam opzetten	7
Schoolgerichte aanpak, geen "eenheidsworst", geld naar de werkvloer	5
Faciliteren materialen	4
Kennis behouden, structureel opleiden	3
Netwerken faciliteren in regio	2
Beleid schrijven ondersteunen	2
ZAT/arrangementen voor plusleerlingen	2
Scholing praktische toepassing	1
Meerjarenplan	1
Aandacht voor kleine scholen	1

Aanbevelingen	Steenwijk
Scholing praktische toepassing	9
Facilitering AB/HB spec./kwadraatafdeling voor coaching en tips	8
Netwerken faciliteren in regio	3
Faciliteren materialen	3
Zichtbaarheid ondersteuningsmogelijkheden SWV	2
Bovenschoolse jaarlijkse studiedag	2
Samen scholen	1
1 x per 2 jaar monitoren	1
Stichtings-overstijgend denken	1

Conclusie rondetafelsessies

Het eerste doel van de rondetafelsessies was om de resultaten van de Scan HB te toetsen met het werkveld. Hierbij zien we ten eerste dat het de deelnemers voornamelijk opvalt dat de kennis van zaken van de leerkrachten en IB'ers en het beleid en draagvlak en borging nog niet voldoende op orde is. Daarnaast benoemen ze ook de trend dat de kennis van zaken afneemt naarmate men dichter naar de werkvloer komt.

Ten tweede zien we ook dat er voor het grootste gedeelte van de deelnemers geldt dat zij geen discrepanties zien tussen de resultaten van de Scan HB en hun perceptie en beleving op de eigen school. Voor ongeveer één vijfde van de resultaten zien we een positieve discrepantie, wat erop duidt dat de deelnemer van de ronde tafelsessie aangaf dat het beeld positiever is dan dat de Scan HB doet vermoeden. Voor een ander deel waren er geen specifieke Scan HB gegevens beschikbaar en kunnen we hier geen uitspraken over doen. Wel zien we dat de perceptie en beleving van die personen in de meeste gevallen ook in lijn zijn met de gemiddelde scores van het samenwerkingsverband op de Scan HB.

Over het algemeen kunnen we concluderen dat de resultaten van de Scan HB en die van de rondetafelsessies in lijn met elkaar liggen en elkaar versterken. De observaties van de gespreksleiders waren ook in lijn met de gevonden resultaten en de antwoorden van de deelnemers en zijn om die reden niet weergegeven in dit verslag.

Het tweede doel van de rondetafelsessies was om input te genereren voor de te nemen vervolgstappen. Samengevat zien we alle drie de afdelingen vier centrale concepten als mogelijke vervolgstappen naar voren komen; facilitering, scholing, beleid en borging, en netwerken.

Wat betreft het eerste onderwerp is er een grote wens voor het **faciliteren** (in tijd, formatie, geld, materialen, inhoud) van ondersteuning op de werkvloer:

- (Een) bovenschoolse expertgroep(en) die kan ondersteunen.
- De wens voor ondersteuning in de klas van leerkracht en leerling.
- In iets mindere mate is er ook de wens om materialen te faciliteren en te ondersteunen bij de implementering van bijvoorbeeld Levelwerk en SiDi PO.

Daarnaast komen duidelijk de wensen op het gebied van **scholing** naar voren:

- Op het gebied van praktische toepassing, zoals compacten en verrijken, signaleren of kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.
- Voor het opleiden van HB specialisten.
- Voor verdieping voor HB specialisten en ambulante begeleiders.
- Ook het kunnen sparren met een expert wordt genoemd.

De wensen zijn daarbij divers tussen en binnen de afdelingen, en door het werkveld wordt geadviseerd om de keuze bij de scholen te laten.

Ook wordt **beleid en borging** door een aantal deelnemers benoemd:

- De wens voor het oormerken van de gelden om structurele en duurzame ondersteuning te borgen is sterk aanwezig.
- Het (her)schrijven van het (boven)schoolse beleid/lijn.
- Ondersteuning bij het vormgeven/stroomlijnen van beleid, zoals bijvoorbeeld door middel van een HB protocol of kwaliteitskaarten.

En ten slotte is er een behoefte aan **netwerken** voor én tussen de verschillende functiegroepen en zichtbaar maken van de aanwezige kennis en materialen:

- Het bieden van mogelijkheden voor collegiale consultatie, netwerken en intervisie.
- Een kennisplatform, een expertiseteam of een databank.
- Scholing, opleiding, studiedagen en lezingen samenwerkingsverband breed.

Tenslotte zijn de punten “het geld naar de werkvloer” en “denk over de grenzen van besturen heen” specifiek genoemd in de aanbevelingen en vaak genoemd in de gesprekken.

Deel 2 - Eindconclusie

Als we de resultaten van de Scan HB en de rondetafelsessies naast elkaar zetten, kunnen we het volgende concluderen:

Respons

Zowel op de Scan HB als op de rondetafelsessies kunnen we spreken van een ruim voldoende tot goede respons. We hebben vanuit de Scan HB van 84% van de scholen input gekregen. In de rondetafelsessies was er van 70 scholen ten minste één deelnemer aanwezig en is er informatie verzameld van een deel van scholen/vragenlijsten die niet in de Scan HB waren ingevuld. Ook zijn de resultaten getoetst aan de Scan HB vragenlijsten die wel zijn ontvangen. We kunnen daarmee concluderen dat we een goed beeld hebben gekregen vanuit de hele breedte van het samenwerkingsverband.

Samenwerkingsverband

Opvallende scores uit de Scan HB, waarbij een minder groot percentage op orde is, zijn de borging (directeur) en kennis van zaken (zowel bij de leerkracht als de IB'er). Scores waarbij een groter percentage op orde is, zijn de ondersteuning bij signalering en ondersteuning bij onderwijsaanbod (IB'ers). Opvallend is tenslotte dat de trend qua onderwijsaanbod vanuit de intern begeleider niet doorzet bij de leerkracht. Dit globale beeld werd bevestigd in de rondetafelsessies, waarbij er uiteraard uitschieters met een hoger of lager percentage op orde zichtbaar waren.

Per afdeling

In de Scan HB zagen we op een klein aantal onderdelen significante verschillen tussen de afdelingen (Directeur-Professionalisering, Leerkracht MB-Onderwijsaanbod en Contact ouders). Over het algemeen was het beeld tussen de afdelingen redelijk consistent. Bij de rondetafelsessies komen de antwoorden die gegeven worden ook grotendeels overeen. Toch komt er bij de rondetafelsessies wat betreft de vervolgstappen ook een verschil tussen de afdelingen naar voren. In Meppel wordt nadrukkelijker gesproken over verdiepingsscholingen, inzet van de aanwezige expertise en tevens de wens om de scholingskeuze bij de scholen te laten. In Hoogeveen en Steenwijk wordt een basisscholing veel genoemd.

Per bestuur

Zowel in de Scan HB als in de rondetafelsessies zien we verschillen tussen en ook binnen besturen voor alle categorieën. Bijvoorbeeld voor Beleid en draagvlak waren er bij de Scan HB besturen die meer dan 90% op orde te hebben, maar ook besturen waarbij dit minder dan 60% was. Ook bij de rondetafelsessies geven sommige deelnemers aan dat er een stevig duidelijk beleid is, waar anderen aangeven hier niet van op de hoogte te zijn. Een stevige bestuursvisie met een actief netwerk van HB specialisten helpt, maar ook dan blijft de vertaling naar de werkvloer een aandachtspunt.

Beleid en borging

Als we het onderwerp beleid en borging analyseren, zien we dat hier een aandachtspunt ligt over de hele breedte. Dat blijkt uit de Scan HB, waarbij een groot gedeelte van de directeuren (28%) aangeeft dat het beleid in minder dan 60% van de gevallen op orde is en een ander deel (35%) dat het tussen 60-80% op orde is. Voor de borging zagen we in de Scan HB dat dit percentage nog lager ligt. In totaal geeft 39 % van de directeuren dat er minder dan 60 % op orde is en 45 % geeft aan dat er tussen de 60 en 80 % op orde is. In de rondetafelsessies werd dat beeld sterk bevestigd. Ook hierbij geldt dat er

zeker deelnemers waren die een hoger of lager percentage op orde hadden. Met name borging is een punt van aandacht. Deelnemers aan de rondetafelsessies hebben aangegeven dat dat geldt voor het gebied van hoogbegaafdheid, maar ook op andere gebieden. Agendering en facilitering zijn woorden die hierbij vaak terug komen.

Professionalisering en kennis van zaken

Ook als we het onderwerp professionalisering en kennis van zaken analyseren, zien we dat er een aandachtspunt ligt. Opvallend is daarbij, dat in de Scan HB het aantal respondenten dat aangeeft een groot percentage op orde te hebben steeds lager wordt, naarmate we dichterbij de werkvloer komen. Ook dat zien we terug in de rondetafelsessies. Kennis blijft “hangen” bij de HB specialist of de IB’er of plusklasleerkracht en verdwijnt als deze persoon wegvalt. Leerkrachten missen kennis of vaardigheden om de kennis toe te passen in de klas. We zien dat er een wens is voor scholing op verschillende gebieden: zowel basiskennis voor schoolteams en leerkrachten, als verdieping voor de specialisten/ambulant begeleiders, als het opleiden van nieuwe specialisten.

Deel 3 - Implicaties en vervolgstappen

Wij zien vanuit de Scan HB en de rondetafelsessies de volgende implicaties en vervolgstappen:

- We adviseren een werkgroep in het leven te roepen die meedenkt over de invulling van de hieronder genoemde punten, en daarnaast aandacht heeft voor de voorschoolse periode en de overgang naar het VO.
- Het blijvend oormerken van gelden, ook na de subsidieperiode, om duurzame en structurele ondersteuning in kennis, tijd en mankracht te kunnen borgen. Het bieden van extra ondersteuning moet in de zorglijn worden opgenomen en overeenkomstig worden gefaciliteerd.
- Het opzetten en faciliteren van expertiseteams in de drie afdelingen, waarbij bijvoorbeeld HB specialisten en leerkrachten/IB van de kwadraatafdelingen hun kennis kunnen inzetten om scholen, leerkrachten en leerlingen te ondersteunen. In de expertiseteams is ook ruimte voor ambulante begeleiders en orthopedagogen, die een verdiepende scholing op het gebied van hoogbegaafde kinderen hebben gevolgd.
- Het zichtbaar maken en vergroten van binnen- en boven-bestaarlijke netwerk(en) op het gebied van hoogbegaafdheid en het in beeld brengen, verstevigen en delen van aanwezige kennis. Te denken valt aan kenniskringen voor IB/HB specialisten en leerkrachten, en bovenschoolse studiedagen. De nadruk zou daarbij, naast het opdoen van nieuwe kennis, kunnen liggen op intervisie, collegiale consultatie en het delen van good practices.
- Het structureel (jaarlijks) bieden van een scholingsaanbod voor scholen, waarbij er gekozen kan worden voor een basisaanbod (praktische toepassing in de klas om de basisondersteuning te versterken), een verdiepend aanbod op thema's of voor coaching door een expert (intern of extern). Daarnaast het faciliteren van het opleiden van nieuwe specialisten hoogbegaafdheid met een duidelijke taakomschrijving, om de extra ondersteuning binnen de scholen mede vorm te geven en als kartrekker te functioneren. We adviseren voor de scholing een menukaart samen te stellen, in overleg met verschillende aanbieders (waarbij het samenwerkingsverband/een werkgroep een keuze maakt welke aanbieders hiervoor geschikt zijn, om zorg te dragen voor gedegen scholing) en daarna de keuze bij de scholen te laten op basis van hun beginsituatie en hun wensen ("geen eenheidsworst").
- Daarnaast adviseren we specifieke verdiepingsscholing aan te bieden aan de deelnemers van de expertiseteams, aan de HB specialisten, de ambulante begeleiders en de orthopedagogen, om ook zorgniveau 3 goed te kunnen bedienen vanuit de eigen expertise.
- Het begeleiden van het (her)schrijven van het beleid met een duidelijke lijn van bestuursniveau naar schoolniveau naar klassenniveau. Het samenwerkingsverband kan kaders en input geven voor de beleidsstukken en het concretiseren voor de werkvloer. Het bieden van een werksessie aan directeuren en IB'ers/HB specialisten, waarin daadwerkelijk onder begeleiding uitgewisseld en geschreven kan worden kan daarbij ondersteunend en versnellend werken. Het beschikbaar stellen van het instrument Scan HB voor de scholen kan de monitoring vormgeven en de borging verstevigen.
- Tenslotte stellen we voor ná de uitvoering van de hierboven genoemde acties de Scan HB te herhalen om te kijken of het gewenste resultaat is bereikt.

Bijlage 1 – Factsheet

De factsheet bevat globaal een aantal resultaten vanuit de Scan HB.

Belangrijk om te vermelden is dat een (gemiddelde) hoge of lage score niet betekent dat iets of iemand “het best” of “het slechtst” is, maar dat het een indicatie is van hoe men zich gemiddeld genomen op het moment van invullen inschat. Het is een subjectieve score.

De scores moeten als volgt gelezen worden:

1 / blauw : meer dan 90 % is op orde

2 / groen : tussen de 80 en 90 % is op orde

3 / oranje: tussen de 60 en 80 % is op orde

4 / rood : minder dan 60 % is op orde

Bij de staafgrafieken zijn de hoogste staven dus niet de hoogste score! Je ziet in de staafdiagrammen de gemiddelde scores per categorie over het gehele samenwerkingsverband.

De volgende categorieën zijn geanalyseerd:

Directeur	IB'er	Leerkracht MB	Bestuurder
Beleid en draagvlak	Kennis van zaken	Kennis van zaken	Beleid en draagvlak
Professionalisering	Ondersteuning bij signalering	Onderwijsaanbod	Professionaliteit
Communicatie	Ondersteuning bij onderwijsaanbod	Leerlingen met een zorgvraag	Zorg
Borging	Zorg	Contact met ouders	

We hebben in de uitvoering van Scan HB onder andere de thema's “beleid en borging” en “professionalisering en kennis van zaken” verder geanalyseerd. In de cirkeldiagrammen zie je met betrekking tot die thema's hoeveel respondenten (getallen naast de cirkels) de betreffende score hebben gegeven.

In het onderzoek zijn keuzes gemaakt voor analyses door de onderzoekers in overleg met het SWV. Het factsheet is een zeer beknopte en globale weergave van Scan HB en de resultaten: er kunnen dan ook geen conclusies aan verbonden worden. Het is niet de bedoeling dat op basis van deze factsheet de resultaten een eigen leven gaan leiden.

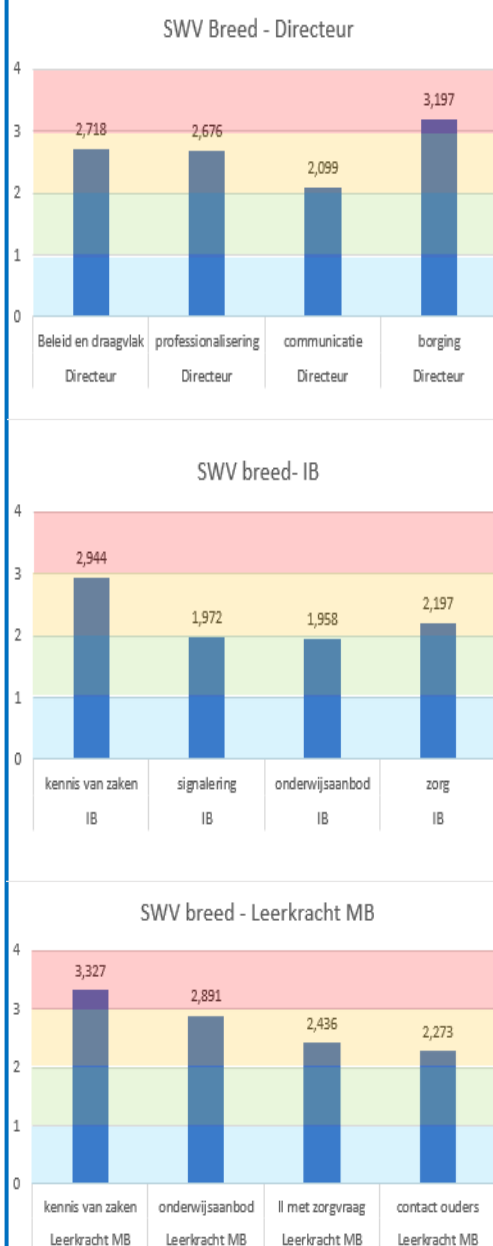
FACTSHEET SCAN HB

ONDERZOEKSVRAGEN:

1. Hoe kijken bestuurder, directeur, IB'er en leerkracht MB aan tegen de **stand van zaken omtrent hoogbegaafdheid?**
2. Hoe kijken bestuurder en directeur aan tegen de stand van zaken omtrent **beleid en borging?**
3. Hoe kijken bestuurder, directeur, IB'er en leerkracht MB aan tegen de stand van zaken omtrent **professionalisering en kennis van zaken?**

1. STAND VAN ZAKEN

Gemiddelde score per categorie:

Wat betekenen de scores?

4 =	< 60 % op orde
3 =	60-80 % op orde
2 =	80-90 % op orde
1 =	> 90 % op orde

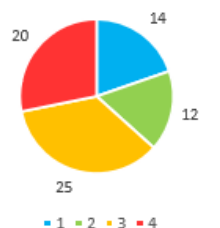
2. BELEID EN BORGING

Aantal respondenten met bepaalde score:

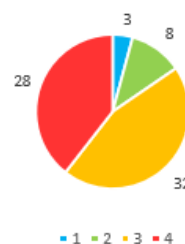
Bestuurder - beleid en draagvlak

Directeur - beleid en draagvlak

Directeur - borging

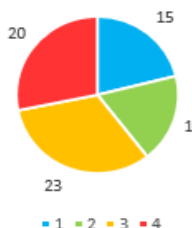
3. PROFESSIONALISERING EN KENNIS VAN ZAKEN

Aantal respondenten met bepaalde score:

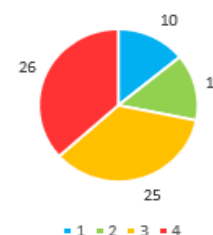
Bestuurder - professionaliteit

Directeur - professionalisering

IB - kennis van zaken

LKR MB - kennis van zaken

